

HANNA PTAK

PROGRAM WŁASNY
WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO
DLA DZIECI OD 3 DO 6 LAT

DZIECKO BLIŻEJ TEATRU

Edukacja teatralna

Poraj 2013

SPIS TREŚCI

	Str.
WSTĘP	
I CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU	4
II. CELE DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH Z DZIEĆMI W RAMACH EDUKACJI TEATRALNEJ... ..	6
• CELE OGÓLNE	
• CELE SZCZEGÓŁOWE	
• ZADANIA I CELE NAUCZYCIELA	
III. PROCEDURA OSIĄGANIA CELÓW.....	7
• FORMY	
• METODY	
IV. WARUNKI ORGANIZACYJNE.....	8
V. TREŚCI EDUKACJI TEATRALNEJ.....	8
• SPOTKANIA TEATRALNE	
• ZABAWY TEATRALNE	
VI. UWAGI DO REALIZACJI	11
VII. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA DZIECI.....	11
EWALUACJA PROGRAMU	13
BIBLIOGRAFIA	14
PROPOZYCJE UTWORÓW LITERACKICH DO WYKORZYSTANIA W EDUKACJI TEATRALNEJ DZIECI.....	15

WSTĘP

Teatr jest dla dziecka jedną z ważnych form poznawania świata i ma znaczący wpływ na rozwój jego osobowości. Uczy go rozumieć stosunki międzyludzkie, rozwija fantazję i wyobraźnię. Bezsprzecznie dzieło teatralne pozostawia w dziecku ślad w postaci nowych doświadczeń, spostrzeżeń, poszerzania wiedzy, ciekawości, wrażliwości.

Inscenizowanie utworów literatury dziecięcej zarówno wierszy jak i prozy to niezwykle cenna forma działalności dzieci o dużych walorach wychowawczych. Małe formy sceniczne mają dużą siłę oddziaływania estetycznego na psychikę dziecka, uwrażliwiają na piękno słowa, muzyki, dają radość i dobrą zabawę. Poza tym poprawiają dykcję i wyraziste mówienie. Nie tylko zaspakajają naturalną i spontaniczną aktywność dziecka, ale pomagają również w poszukiwaniu własnego wyrazu oddającego przeżycia, emocje czy doświadczenia życiowe. Są także czynnikiem rozładowującym napięcia psychiczne u dzieci oraz pomagają w korygowaniu u nich pewnych defektów.

Dziecko pragnie zabawy w teatr. Zabawy w teatr wspomagają wszechstronną aktywność twórczą dziecka, wpływają na wzrost poczucia własnej wartości u dziecka i pozwalają poznać otaczający świat. Poza tym rozwijają pamięć logiczną, wyobraźnię twórczą, wzbogacają słownik czynny dziecka. Bezpośrednie uczestnictwo w zabawie w teatr uczy współdziałania społecznego i wyrażania własnych emocji. Dzięki zabawie w teatr kształtuje się u dzieci prawidłowy sposób wysławiania się.

Zabawy dramatyczne zwane inaczej zabawami w role służą ponadto zaspakajaniu wewnętrznej potrzeby przyjmowania przez dziecko roli dorosłego. Są one wstępem do działalności teatralnej, w której różne rodzaje ekspresji znajdują swój najpełniejszy wyraz. Bez wczesnego treningu wrażliwości estetycznej w okresie wczesnego dzieciństwa, trudno jest wykształcić ją w wieku dojrzałym.

W obecnych czasach, gdy dziecko zbyt wiele czasu spędza przed telewizorem lub komputerem nauczyciel musi wykazać się pomysłowością i atrakcyjnością przekazu realizowanych treści oraz poszukiwać takich metod i form, które będą zgodne z psychologią rozwojową dziecka.

Z małych form teatralnych dzieci czerpią najwięcej. Formy sceniczne pomagają w wychowaniu przyszłego odbiorcy sztuki teatralnej, przyszłego widza teatru.

W wychowaniu dla teatru i przez teatr dużą rolę odgrywa repertuar. Musi być dostosowany do potrzeb rozwojowych dzieci.

Ponieważ dzieci silnie identyfikują się z postaciami, które widzą, bohater sztuki może być najlepszym wychowawcą. Poprzez identyfikowanie się z nim, mały widz może odczuć to, że sam może rozwiązać swoje problemy i osiągnąć sukces, naśladować bohatera.

Magia teatru sprawia, że aktor i widz wspólnie przeżywają, podobnie czują i myślą. Dzięki temu dziecko uczy się empatii.

Kierując się tymi przesłankami, podjęłam się opracowania programu autorskiego skupionego wobec ważnej wychowawczo idei zbliżania dziecka do teatru i kształtowania przyszłego odbiorcy sztuki. Postanowiłam zastosować formy teatralne jako element wspomagający ogólny rozwój dziecka we wszystkich sferach.

I CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

Program edukacji teatralnej - „Dziecko bliżej teatru” to program wychowawczo-dydaktyczny przeznaczony dla dzieci w wieku przedszkolnym. Jego celem jest dostarczenie dzieciom podstawowej wiedzy o teatrze dostosowanej do ich możliwości, uczenie kultury odbioru sztuki teatralnej oraz rozwijanie umiejętności swobodnego twórczego działania. Program ma również na celu uwrażliwianie dzieci na piękno poezji, baśni, muzyki i teatru, rozwijanie umiejętności inscenizowania literatury dziecięcej z zastosowaniem gry aktorskiej, kukielek, pacynek oraz kształtowanie właściwych postaw moralnych.

Program składa się z dwóch bloków tematycznych:

- Spotkania teatralne
- Zabawy teatralne.

Blok tematyczny: SPOTKANIA TEATRALNE

Jego celem jest budzenie zainteresowań teatrem poprzez uczestnictwo w przedstawieniach teatralnych w przedszkolu i w spektaklach teatralnych w prawdziwym teatrze, dostarczenie dzieciom podstawowej wiedzy o teatrze - poznawanie terminologii związanej z teatrem, podstawowych czynności i efektów pracy pracowników teatru, zaznajomienie z teatrem od kulis oraz przygotowywanie przyszłych odbiorców sztuki poprzez uczenie kultury odbioru tekstu przedstawienia.

Kolejnym celem tego bloku tematycznego jest rozwijanie umiejętności dzielenia się wrażeniami i przeżyciami z odbioru przedstawienia, uczenie rozumienia pojęć dobro i zło, dostrzegania różnic w prawdzie i fikcji, odróżniania zdarzeń rzeczywistych od fantazji w utworach, kształtowanie umiejętności oceny postępowania bohaterów literackich oraz wyrabianie podstawowych powinności moralnych u dzieci jak np. życzliwość, uczciwość, sprawiedliwość, tolerancja.

Blok tematyczny: ZABAWY TEATRALNE

Celem jego jest rozwijanie fantazji i wyobraźni poprzez zabawy w teatr, inscenizacje, pantomimę, zabawy dramowe, kształcenie umiejętności inscenizowania utworów literatury dziecięcej z zastosowaniem gry aktorskiej, kukielek, pacynek itp. jak również wyrabianie u dzieci umiejętności swobodnego twórczego działania, wyzwalamie naturalnej spontaniczności poprzez posługiwanie się różnymi sposobami ekspresji: mimiką, ruchem, słowem, dźwiękiem, barwą, nabywanie umiejętności identyfikowania i nazywanie różnych stanów emocjonalnych oraz uczenie zachowań empatycznych, współdziałania i tolerancji. Kolejnym celem tego bloku tematycznego jest aktywizowanie dzieci mało aktywnych, nieśmiałych poprzez stwarzanie warunków do swobodnego, twórczego działania.

Cele wychowania przedszkolnego są osiągnęte poprzez realizację zadań wynikających z obszarów edukacyjnych określonych w podstawie programowej. Celem wychowania przedszkolnego jest wspomaganie i ukierunkowanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem oraz możliwościami rozwojowymi w relacjach ze środowiskiem społeczno - kulturowym i przyrodniczym.

Opracowany program jest zgodny z:

- Ustawą o Systemie Oświaty z dnia 7 września 1991 z późniejszymi zmianami,
- Rozporządzeniem MENIS z dnia 24 kwietnia 2002. w sprawie warunków i trybu dopuszczenia do użytku szkolnego programów wychowania przedszkolnego i podręczników oraz zalecania środków dydaktycznych.
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. (Dz. U. Nr 51, poz. 458).

Program „Dziecko bliżej teatru” został opracowany w oparciu o podstawę programową wychowania przedszkolnego z dnia 23 grudnia 2008 r.

II CELE DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH Z DZIEĆMI W RAMACH EDUKACJI TEATRALNEJ

CELE OGÓLNE:

1. Przekazywanie literatury dziecięcej poprzez różne formy teatralne.
2. Dostarczenie podstawowej wiedzy związanej z teatrem.
3. Budzenie dziecięcej wrażliwości na żywe słowo i tekst.
4. Rozwijanie wyobraźni twórczej, inicjatywy i pomysłowości oraz umiejętności wyrażania ich w dostępnych formach ekspresji.
5. Kształcenie przyszłego odbiorcy sztuki teatralnej.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Kształcenie mowy dziecka – dialogowej, monologowej poprzez stosowanie różnych form aktywności i sytuacji sprzyjających rozwojowi mowy.
2. Uwrażliwianie dziecka na piękno poezji, baśni, muzyki i teatru.
3. Wzbogacenie czynnego słownika dziecka.
4. Rozwijanie fantazji i wyobraźni u dzieci poprzez zabawy w teatr, inscenizację, pantomimę i zabawy dramowe.
5. Wyzwalanie naturalnej spontaniczności poprzez posługiwanie się różnymi sposobami ekspresji: mimiką, ruchem, słowem, dźwiękiem, barwą.
6. Wyrabianie umiejętności posługiwania się różnymi formami ruchu: naśladownictwo, inscenizacja, pantomima, improwizacja ruchowa.
7. Wyzwalanie u dzieci różnorodnych form twórczości dziecięcej z uwzględnieniem prób łączenia różnych rodzajów ekspresji ruchowej, muzycznej, słownej i plastycznej.
8. Rozwijanie u dzieci takich cech jak: odwaga, pewność siebie, wytrwałość, wiara we własne możliwości.
9. Kształcenie umiejętności współdziałania i samokontroli.
10. Rozwijanie zainteresowań teatrem i uczenie kultury odbioru sztuki teatralnej.

Ad.1

1. Wdrażanie dzieci do uważnego słuchania,
2. Nabywanie umiejętności ekspresyjnego wyrażania własnego „ Ja”, osobistych przeżyć i uczuć,
3. Kształcenie wyrazistej mowy, siły głosu, prawidłowego oddechu,

4. Wzbogacanie czynnego słownika dzieci.

Ad. 2

1. Poznanie terminologii związanej z teatrem.
2. Zapoznanie z pracą wykonywaną przez pracowników teatru i jej efektami.
3. Poznanie teatru od kulis.

Ad. 3

1. Wzbogacanie doznań uczuciowych,
2. Kształcenie umiejętności niewerbalnego komunikowania się poprzez gest, ruch, mimikę,
3. Rozwijanie wyobraźni, poczucia rytmu, wyrazistości gestów,

Ad. 4

1. Rozwijanie swobodnej ekspresji teatralnej,
2. Wyrabianie umiejętności przeżywania i wyrażania emocji poprzez dobór odpowiednich słów, ruchu, muzyki i rekwizytów,
3. Oswajanie ze sceną: nabywanie śmiałości i pewności siebie, właściwa dykcja, siła głosu.
4. Kształcenie umiejętności wyrażania spontanicznych reakcji podporządkowanych rytmowi muzyki.

Ad.5

1. Przygotowanie dziecka do odbioru sztuki,
2. Wdrażanie do kulturalnego zachowania się teatrze,

ZADANIA I CELE NAUCZYCIELA:

1. Umożliwienie dzieciom zdobycia doświadczeń w mówieniu, słuchaniu i byciu słuchanym,
2. Tworzenie warunków do samodzielnie podejmowanej działalności twórczej przez dzieci sprzyjających spontanicznej i zorganizowanej aktywności ruchowej dziecka,
3. Wspieranie działań twórczych dzieci w różnych dziedzinach aktywności,
4. Tworzenie sytuacji doskonalących pamięć, zdolność kojarzenia, umiejętność skupienia uwagi na rzeczach i osobach,
5. Rozwijanie u dzieci zainteresowań teatrem,
6. Przygotowanie dzieci do odbioru sztuki.

III PROCEDURA OSIĄGANIA CELÓW

FORMY:

- Teatr żywego aktora
- Zabawa w teatr
- Zabawy z cieniami
- Zabawy z pacynkami
- Gry i zabawy parateatralne
- Drama
- Zabawy inscenizowane
- Improwizacja pantomimiczna

- Zabawy rytmiczne
- Opowieści ruchowe
- Inscenizacje zespołowe
- Małe formy teatralne

METODY:

- słowna: dialog, monolog, opis , pogadanka, opowiadanie,
- oglądowa : pokaz,
- czynna: naśladowcza, ruchowa, zadaniowa.

IV WARUNKI ORGANIZACYJNE

1. Gromadzenie kostiumów, rekwizytów, elementów scenografii,
2. Utworzenie kącika teatralnego,
3. Włączenie rodziców do współpracy w zakresie wykonywania strojów, elementów scenografii, rekwizytów,
4. Przygotowanie małych form teatralnych, inscenizacji na uroczystości przedszkolne(Jasełka, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny).
5. Udział w przedstawieniach teatralnych przygotowanych przez starszych kolegów i koleżanki z przedszkola.
6. Zorganizowanie przedstawienia wybranej bajki dla dzieci w wykonaniu rodziców.
7. Zorganizowanie wyjazdu do teatru,
8. Współpraca z zaprzyjaźnionym przedszkolem,
9. Współpraca ze Szkołą podstawową.

V TREŚCI EDUKACJI TEATRALNEJ

3-4-latki – I poziom

Spotkania teatralne

1. Słuchanie i rozumienie ilustrowanych opowiadań o tematyce bliskiej dzieciom, wierszy i rymowanek recytowanych przez nauczycielkę oraz tekstów inscenizowanych pacynkami, kukiełkami, sylwetami, obrazkami.
2. Słuchanie bajek, wierszy w wykonaniu profesjonalistów - nagrania płytowe i magnetofonowe.
3. Oglądanie kilkuminutowych przedstawień w wykonaniu dzieci z grup starszych.
4. Oglądanie przedstawień aktorskich i teatrzyków kukiełkowych na terenie przedszkola (uczenie się kultury odbioru i właściwych zachowań).
5. Poznanie wybranych form teatralnych (teatrzyk kukiełkowy, rękawiczkowy, pudełkowy, warzywny, teatr pacynek).
6. Poznanie różnych rodzajów lalek (kukiełka, pacynka, marionetka).

Zabawy teatralne

1. Próby przeprowadzania dialogu z użyciem np. pacynek, zabawek na tematy bliskie dziecku.

2. Swobodne odtwarzanie treści dialogu z poznanego utworu literackiego.
3. Deklamowanie wierszy z zastosowaniem właściwej intonacji głosu.
4. Próby zabawy w teatr- odtwarzanie własnymi słowami treści utworów literackich znanych dzieciom.
5. Tworzenie własnych opowiadań, bajek, rymowanek.
6. Wymyślanie początku lub zakończenia opowiadania lub bajki.
7. Samodzielne wykonywanie prostych kukiełek(lalek- lizaków) i wprawianie ich w ruch.
8. Przedstawianie przez dzieci tekstu wybranej inscenizacji z użyciem odpowiednich kostiumów i akcesoriów.
9. Zabawy integrujące i rozluźniające.
10. Zabawa w teatrzyk paluszkowy z wykorzystaniem scenografii i pacynek na paluszki.
11. Zabawa w warzywny teatrzyk z wykorzystaniem kukiełek wykonanych z warzyw.
12. Zabawa w rękawiczkowy teatrzyk.
13. Zabawa w pudełkowy teatrzyk.
14. Improwizacja pantomimiczna-naśladowanie gestem, ruchem, mimiką zachowania wybranego bohatera utworu.
15. Inscenizowanie zabaw w formie opowieści ruchowej z użyciem różnych akcesoriów.
16. Inscenizowanie scenek z zastosowaniem zwrotów grzecznościowych.

5-latki - II poziom

Spotkania teatralne

1. Poznanie różnorodnych utworów literatury dziecięcej o wartościach: wychowawczych, poznawczych oraz zawierających elementy fantazji i humoru.
2. Oglądanie spektakli teatralnych.
3. Rozmowy na temat treści przedstawień. Ocena zachowań bohaterów, dokonywanie charakterystyki postaci. Identyfikowanie myśli przewodniej utworu.
4. Zapoznanie z terminologią związaną z teatrem.
5. Poznanie różnych form teatralnych (teatrzyk kukiełkowy, pacynek, lalek witrażowych, teatru cieni, pantomimy, marionetek, inscenizacji w żywym planie).
6. Poznanie pracy aktora, reżysera, scenografa.

Zabawy teatralne

1. Podejmowanie samorzutnych zabaw w teatr. Odgrywanie ról wyznaczonych przez rówieśników z wykorzystaniem dostępnych materiałów i symbolicznych rekwizytów.
2. Odgrywanie krótkich scenek dramatycznych na podany temat.
3. Inspirowanie zabawy w teatr – odtwarzanie przez dzieci własnymi słowami treści oglądanych przedstawień.
4. Inscenizowanie wierszy zawierających dialogi i materiał do ćwiczeń ortofonicznych.
5. Planowanie pracy związanej z przygotowaniem przedstawienia teatralnego (wybór utworów, aktorów, planowanie scenografii).
6. Udział dzieci w przygotowanym przedstawieniu – odgrywanie poszczególnych ról według pomysłu dzieci.
7. Odgrywanie scenek opartych na przeżyciach dzieci, na zaistniałych sytuacjach konfliktowych.

8. Odgrywanie scenek dramatycznych do słuchanej muzyki.
9. Udział w zabawach z elementami pantomimy.
10. Zabawy dramowe.
11. Próby inscenizowania poznanych utworów literackich własnym tekstem.

6-latki - III poziom

Spotkania teatralne

1. Poznawanie utworów literatury polskiej i obcej.
2. Oglądanie spektakli teatralnych.
3. Rozmowy na temat treści przedstawień, zachowań bohaterów.
4. Wyróżnianie cech osobowych bohaterów.
5. Określanie ciągu zdarzeń.
6. Ocena postępowania bohaterów.
7. Zapoznanie z pracą aktora, reżysera, scenografa.
8. Poznanie terminologii związanej z teatrem.
9. Przeprowadzenie quizu: Co wiemy o teatrze?
10. Oglądanie programów teatralnych.
11. Przygotowanie i wystawienie bajki.
12. Wycieczka do teatru na spektakl teatralny.
13. Opracowanie scenariusza własnego przedstawienia.

Zabawy teatralne

1. Zorganizowanie kącika teatralnego – wyeksponowanie w nim kukiełek, pacynek i innych rekwizytów.
2. Dowolne i zorganizowane zabawy w teatr.
  - zabawy integrujące;
  - zabawy ułatwiające poznanie się;
  - zabawy z podziałem na role;
  - zabawy z rekwizytem;
  - zabawy z tekstem- ćwiczenia intonacyjne, artykulacyjne, oddechowe;
  - zabawy rozluźniające;
  - zabawy poprawiające koncentrację;
  - zabawy z elementami pantomimy.
3. Inszenizowanie opowiadań i bajek znanych dzieciom lub wymyślonych przez nie.
4. Odgrywanie scenek dramatycznych do słuchanej muzyki z wykorzystaniem kostiumów i rekwizytów.
5. Odgrywanie scenek opartych na przeżyciach dzieci.
6. Improwizacja pantomimiczna według inwencji własnej dzieci.
7. Ekspresyjne wyrażanie własnego „Ja”- autoprezentacja- przedstawianie się i określanie własnych zalet.
8. Zabawy dramowe.
9. Zabawa w aktora.
10. Zabawa w suflera.
11. Ćwiczenia fonacyjne - mówienie głośne (wyraziste, dobrze słyszalne), oraz ciche, aż do szeptu fragmentu utworu.
12. Zabawa z cieniami z wykorzystaniem sylwet płaskich postaci, improwizowanie tekstów (słowo, ruch).

13. Zabawa z pacynkami, ożywienie jej ruchem rąk, użyczenie jej głosu, tworzenie osobowości pacynki,
14. Planowanie pracy związanej z przygotowaniem przedstawienia teatralnego- wybór utworów do inscenizacji, zaplanowanie scenografii, przydzielenie ról do odegrania.
15. Inszenizacja z podziałem na role- zwrócenie uwagi na odpowiednie zachowanie się na scenie.

VI UWAGI DO REALIZACJI

Opracowany program opiera się na konkretnych utworach, wybranych do realizacji w ciągu roku szkolnego i dobranych odpowiednio do wieku dzieci i ich możliwości. Ponadto zawiera propozycje utworów literatury dziecięcej do wykorzystania w ciągu kolejnych lat pobytu dziecka w przedszkolu z podziałem na grupy wiekowe. Natomiast treści z zakresu edukacji teatralnej dzieci są usystematyzowane w/g zasady stopniowania trudności - od zabaw i ćwiczeń integracyjnych, poprzez zabawy wprowadzające do samodzielnych zabaw w teatr i są zawarte w dwóch blokach tematycznych:

- Spotkania teatralne,
- Zabawy teatralne.

VII PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA DZIECI:

DZIECKO

3-4 letnie

- zna różne formy teatralne (teatrzyk kukielkowy, teatr pacynek, teatrzyk marionetek, teatr żywego aktora),
- zna i nazywa różne rodzaje lalek(kukielka, pacynka, marionetka),
- wie, do czego służy scena i widownia,
- dzieli się wrażeniami, przeżyciami z przedstawienia,
- umie kulturalnie zachować się w czasie przedstawienia,
- potrafi właściwie odczytywać i nazywać czynności wykonywane za pomocą ruchów ciała i gestów,
- potrafi skupić uwagę na słuchanym utworze literackim,
- potrafi recytować wiersze z właściwą dykcją i siłą głosu,
- potrafi wyrażać w sposób werbalny i pozawerbalny różne stany uczuciowe,
- potrafi odtworzyć własnymi słowami, gestami i ruchem ciała wybraną postać ze znanego utworu,
- potrafi operować pacynką, kukielką i sylwetami z użyciem małej scenki,
- potrafi samodzielnie wykonać prostą kukielkę,

5-letnie

- zna terminologię związaną z teatrem (scena, widownia, kostiumy, rekwizyty, pacynka, kukielka, marionetka)
- posiada wiadomości na temat pracy aktora, scenografa, reżysera oraz pracowników technicznych teatru,
- umie właściwie wykorzystywać gotowe akcesoria do przebijania się i organizowania zabawy w teatr,
- ilustruje słowem, ruchem, gestem i mimiką treści opowiadań, bajek, baśni,

- wyróżnia głównych bohaterów utworu i wymienia ich cechy osobowe,
- dokonuje oceny postępowania bohaterów,
- układa opowiadania twórcze,
- wykazuje się umiejętnością wygłaszania tekstu literackiego z uwzględnieniem podziału na role,
- potrafi właściwie zachować się w teatrze,
- potrafi samodzielnie wykonać prostą kukielkę i operować nią.

6-letnie

- zna terminologię związaną z teatrem (spektakl teatralny, scena, widownia, kostiumy, rekwizyty, pacynka, kukielka, marionetka),
- zna i nazywa różne formy teatralne (teatrzyk kukielkowy, teatr pacynek, teatrzyk cieni, teatrzyk marionetek, teatr żywego aktora, balet),
- wie, na czym polega praca aktora, reżysera, scenografa,
- wie, do czego służy scena i widownia,
- wie, jak należy zachować się w czasie przedstawienia,
- potrafi inscenizować utwory literackie z zastosowaniem gry aktorskiej, kukielek, pacynek,
- potrafi wyrażać w sposób werbalny i niewerbalny różne stany uczuciowe,
- potrafi odgrywać scenki z zastosowaniem pantomimy,
- potrafi współdziałać z rówieśnikami,
- potrafi kulturalnie zachować się w teatrze,
- potrafi dobrać efekty właściwe akustyczne dla odzwierciedlenia nastroju w muzycznym teatrzyku,
- potrafi określać cechy osobowościowe bohaterów utworu,
- umie skoordynować ruchy ciała ze słowem, gestem, mimiką,
- potrafi analizować treść utworu literackiego (wyodrębnianie poszczególnych scen, charakteryzowanie bohaterów, określanie miejsca, akcji, nastroju),
- posiada umiejętność wygłaszania tekstu literackiego z uwzględnieniem podziału na role,
- potrafi samodzielnie opracować tekst inscenizacji,
- odróżnia fikcję od rzeczywistości,
- odróżnia pojęcia dobro od zła,
- rozpoznaje i nazywa stany emocjonalne (radość, gniew, smutek),
- wypowiada się poprawnie,
- ilustruje mimiką, gestem, ruchem zachowania bohaterów,
- potrafi prowadzić dialog i monolog,
- potrafi posługiwać się rekwizytami,
- potrafi ożywić pacynkę, wycinankę.

EWALUACJA

Celem programu „ Dziecko bliżej teatru” realizowanego w przedszkolu z dziećmi w wieku przedszkolnym jest budzenie zainteresowań teatrem i kształtowanie przyszłego odbiorcy sztuki teatralnej .

Informacją zwrotną dla nauczyciela jest:

- Aktywność dzieci na zajęciach
- Wytwory pracy dzieci
- Zaangażowanie w działalność teatralną
- Wyniki w konkursach recytatorskich
- Postępy w zakresie wiedzy o teatrze i literaturze dziecięcej
- Zabawy w teatr organizowane z inicjatywy dzieci
- Przedstawienie przez dzieci przedstawienia dla dziadków z okazji ich święta oraz dla rodziców z okazji Dnia rodziny
- Udział w przedstawieniu przygotowanym przez dzieci z zaprzyjaźnionego przedszkola
- Zaprezentowanie przed kolegami i koleżankami z zaprzyjaźnionego przedszkola przygotowanego przedstawienia teatralnego
- Oglądanie bajki wystawionej przez rodziców dla dzieci

Narzędzia do ewaluacji programu: ankieta dla rodziców i nauczycieli.

Bibliografia

1. Cybulska J. Inscenizowanie zabaw na podstawie literatury dziecięcej. WSiP, W- wa 1991.
2. Forma B. Dziecko aktorem II. Wyd. Iwanowski 20002.
3. Megrier D. Zabawy teatralne w przedszkolu. Wyd. Cyklady W- wa 2000.
4. Iwanowska J. Sabalska G. Teatrzyk w przedszkolu. Zakł. Wyd. i reklamy. Płock 1993.
5. Wójcik Z. Zabawa w teatr. Wyd. Didasko 1996.
6. Wójcik Z. Zabawa w teatr cz. 2. Wyd. Didasko 1997.
7. Kot W. „Antologia wierszy dla dzieci. Szedł czarodziej”, KAW, Rzeszów 1986.
8. Kruk H. „Wybór literatury do zabaw i zajęć w przedszkolu z komentarzem metodycznym”. WSiP, W - wa 1985.
9. Kruk H. „Z ludźmi i przyrodą. Wybór literatury dla dzieci przedszkolnych z komentarzem metodycznym”. WSiP, W-wa 1991.
10. Brzechwa J. „Bajki samograjki”. Czytelnik. W - wa 1981.
11. Fiutowska T. „Przedstawienia na dzień dobry i do widzenia”. Wyd. Didasko, W-wa 1997.
12. Przymus R. „Teatrzyk cieni”. Nasza Księgarnia, W-wa 1989.
13. Awgulowa J., Świątek W. „Małe formy sceniczne w pracy przedszkola”. WSiP, W-wa 1982 .
14. Piaścik H. „Nasz teatrzyk”. Nasza Księgarnia, W-wa 1982.
15. Dziurzyńska T., Ratyńska H., Stójowa E. „A jak będzie słońce... A jak będzie deszcz... Wiersze, opowiadania, teatrzyki, przysłowia i zagadki dla przedszkoli”. WSiP, W-wa 1996.
16. Jurgowski H. Ryl H. Stanowiska A. Teatr lalek. Zagadnienia metodyczne. Centralny Ośrodek Metodyki Upowszechniania Kultury. W-wa 1980.

Propozycje utworów literackich do wykorzystania w edukacji teatralnej dzieci.

Dzieci 3-4-letnie

1. „Pimpuś” – opowiadanie Anny Świerszczyńskiej.
2. „Dwie mamy” – inscenizacja według tekstu Doroty Gellnerowej ze zbioru „Deszczowy król”.
3. „Złote ziarno”-Czesław Janczarski wg czeskiej bajki ludowej
4. „Kino w łazience” inscenizacja Wandy Chotomskiej
5. „Grzebień i szczotka „– wiersz Jana Brzechwy
6. „Znaczkii” - inscenizacja Ireny Suchorzewskiej
7. „O zielonym jabłuszku i ogrodowym ludku”- opowiadanie Ewy Szelburg –Zarembiny
8. „Bambo” - wiersz Juliana Tuwima
9. „Chory kotek”-wiersz Stanisława Jachowicza
10. „Żuk”- wiersz Jana Brzechwy
11. „Kłopoty Burka z podwórka”- inscenizacja wg tekstu Lucyny Krzemienieckiej
12. „Przygoda na ulicy”- opowiadanie Iwony Salach
13. „Co z ogrodu, co z sadu” - teatrzyk kukiełkowy według tekstu Iwony Salach
14. „Bradas i kotki” - opowiadanie Heleny Bechlerowej
15. „Kto posprząta?”- teatrzyk kukiełkowy według opowiadania I.Salach
16. „Zapasy wiewiórki”- opowiadanie wg tekstu Marii Kownackiej
17. „Na Dzień Babci” - inscenizacja Czesława Janczarskiego
18. „Prezenty dla babci”-inscenizacja Doroty Gellnerowej
19. „Miała babuleńka kozła rogatego” - teatrzyk kukiełkowy wg tekstu JaninyPorazińskiej
20. „Głodny ptaszek” - inscenizacja Doroty Gellnerowej.
21. „ Chory kotek” - inscenizacja wiersza Wandy Grodzieńskiej
22. „Ważna sprawa. Psy w teatrze”- inscenizacja Anny Chodorowskiej
23. „Smok z kalosza” – opowiadanie Anny Świerszczyńskiej
24. „Ulica ma cztery rogi” – opowiadanie Anny Świerszczyńskiej.

Dzieci 5- letnie

1. „ Na jezdni”- inscenizacja Ireny Landau
2. „Światła sygnalizatora”- inscenizacja Doroty Gellnerowej
3. „Kołczatek” - opowiadanie Marii Drzewuskiej
4. „Kogucik - Złoty Grzebyczek”-rosyjska bajka ludowa A. Tolstoja. Przeł. Irena Tuwim
5. „Przygoda z małpką”- opowiadanie Stefanii Szuchowej
6. „Teatrzyk zimowych rękawiczek” inscenizacja E. Skarżyskiej
7. „ Kaszka”-opowiadanie Marii Rosińskiej
8. „ Nocne kłopoty zabawek Doroty”- opowiadanie Elżbiety Ostrowskiej
9. „Pan Plamka i jego kot”-opowiadanie.Przełożył A. Nowicki
10. „O ciekawym wróbelku”- opowiadanie Julii Duszyńskiej
11. „Bieg z przeszkodami”-opowiadanie Czesława Janczarskiego
12. „O żabkach w czerwonych czapkach”- inscenizacja wg tekstu Heleny Bechlerowej
13. „Teatrzyk na stole”- inscenizacja Wandy Chotomskiej
14. „ Rzepka”- wiersz Juliana Tuwima
15. „Jarzębinka”- opowiadanie J. Tajca
16. „Dla kogo piosenka”- inscenizacja Wiery Badalskiej
17. „Kosmatek szuka mieszkania” - inscenizacja wg opowiadania Hanny Zdzitowieckiej

18. „Agata nogą zamiata” - teatrzyk kukielkowy wg tekstu Janiny Porazińskiej
19. „Diabełek”- inscenizacja Doroty Gellnerowej
20. „Szare piórko” -inscenizacja wiersza Wiery Badalskiej
21. „Sikorka”- opowiadanie Małgorzaty Sawickiej
22. „O gościach, co nie przyszli na ucztę”- opowiadanie Lucyny Krzemienieckiej
23. „Cztery motylki ”- inscenizacja Wiery Badalskiej
24. „Żaby i bocian”- inscenizacja Anny Świrszczyńskiej
25. „Masz tu kotku”- inscenizacja Anny Przemyskiej
26. „Kto sadził dęby”- wiersz Marii Konopnickiej
27. „O dwóch małych misiach i dziwnej pisance”- opowiadanie Marii Łastowieckiej
28. „Butki samociszki”- inscenizacja wg tekstu Stefana Gołębiowskiego
29. „Bajka o wietrzyku i wróbelku ”- bajka Jolanty Zdanowskiej- Łopuszańskiej
30. „O zziębniętym Elemelku pustym brzuszku i rondelku”- inscenizacja wg tekstu Hanny Łochockiej
- 31 „ Śniadanie zajęczka” – opowiadanie Heleny Bechlerowej
32. „Dziupła” - opowiadanie .Witali Bianki

Dzieci 6- letnie

1. Elemelek w naszymyjniku ,trochę strachu, dużo krzyku- opowiadanie Hanny Łochockiej
2. Jak wróbelek Elemelek w szkole uczył się literek- opowiadanie Hanny Łochockiej
3. Elemelek i precelek -opowiadanie Hanny Łochockiej
4. Kto kiedy zasypia- opowiadanie Marii Łastowieckiej
5. Legenda o warszawskim Bazyliszku. Wanda Chotomska
6. O gąsiarce Kasieni i cudownych liściach pani Jesieni- inscenizacja wg opowiadania Lucyny Krzemienieckiej, opracowanie Heleny Kruk
7. O tym jak rzep przyczepił się do psiego ogona . Lucyna Krzemieniecka
8. Dobra gospoia – opowiadanie W. Asiejewa
9. Na straganie- wiersz Jana Brzechwy
10. Kaczka Dziwaczka- wiersz Jana Brzechwy
11. Przyjście wiosny - wiersz Jana Brzechwy
12. Kolczatek –opowiadanie Heleny Bechlerowej
13. O wiośnie w lesie i wiewiórki ważnym interesie- opow. Lucyny Krzemienieckiej
14. Nikt mnie więcej nie zobaczy. Walentin Bieriestow
15. Sami ogrodnicy- inscenizacja wg tekstu Marii Terlikowskiej
16. Koziołeczek- wiersz Jana Brzechwy
17. Staszek-Straszek – inscenizacja B. Konopińskiej
18. Słoń Trąbalski- wiersz Juliana Tuwima
19. Okulary- wiersz Juliana Tuwima
20. Abecadło- wiersz Juliana Tuwima
21. Spóźniony słowik- wiersz Juliana Tuwima
22. O Grzesiu kłameczuchu i jego cioci- wiersz Juliana Tuwima
23. Dwa listy – inscenizacja Heleny Bechlerowej
24. Paweł i Gaweł. Aleksander Fredro
25. Sarny i Maciek. Jerzy Kierat
26. O pewnym Grzesiu- wiersz Józefa Małka
27. Wędrowka słońca- opow. H. Świdzińskiej
28. Bajka o Bożym Narodzeniu –wg tekstu Agnieszki Galicy
29. Żaba- wiersz Jana Brzechwy

30. Wojna z mikroorganizmami – inscenizacja Elżbiety Burakowskiej
31. Staszek- Straszek – inscenizacja B. Konopińskiej
32. Pies z ulicy Bałamutów- inscenizacja Wandy Chotomskiej
33. Lokomotywa- wiersz Juliana Tuwima
34. Piłka na ulicy. Tadeusz Śliński
35. Kucharki- inscenizacja Doroty Gellnerowej
36. Bajeczka o sześciu myszkach ze zbioru Ireny Słóńskiej

